

Iluliaq

A close-up photograph of a walrus head, showing its dark, wrinkled skin, a prominent eye with a red iris, and two large, yellowish, curved tusks. The walrus is looking towards the left of the frame. The background is a soft, out-of-focus blue and white, suggesting a sky or water surface.

Föreningen Sverige-Grönlands medlemsblad Nr 4/08

Sveneriks möte med isbjörn, sid 3

Internationellt pris till Arktiska vindar, sid 4

Viktigt steg mot Grönlands självstyre, sid 7

Självstyre med ansvar

Festyran efter folkomröstningens entydiga JA är nu över och den bistra verkligheten tar vid. Bostadsbrist, social nöd, ett skolsystem som knappast klarar elementära krav och en vårdsektor som bågnar

under bördan. Men 76 procent av befolkningen har sagt ja till självstyre och Grönland har nu skrivit ett nytt kapitel i historien.

Den massiva folkliga uppbackningen visar att man vill ta ansvar för den egna utvecklingen. Handlar det bara om en viljestyrd illusion och en slutlig uppgörelse med det koloniala förtrycket eller har Grönland den politiska kompetensen och de ekonomiska möjligheterna att förverkliga ett reellt självstyre? I den grönländska mediedebatten har diskussionen varit livlig och den lär inte avta i framtiden.

Landstingsförmannen Hans Enoksen är dock jublande glad och det första ansvarsområdet som han vill hugga

tänderna i blir råstoffsområdet. Han räknar med att exportinkomsterna från is, vatten, olja och mineraler ska ge en hållbar ekonomisk bas för övertagandet av övriga områden på sikt. Han vill också genast reglera arbetskraftsinvandringen i lag med sikte på att klara framtidens ökade krav på kompetent arbetskraft och samtidigt minska risken att grönländarna blir en minoritet i sitt eget land. En annan viktig uppgift blir att påbörja arbetet med en grundlag. En plattform för kommande självständighet som Enoksen hoppas få uppleva år 2021.

Han manar alla medborgare till ansvar inte bara för sina egna liv utan också för omgivningen. Börja bry er om varandra är hans budskap. Och då får vi hoppas att han även inkluderar det politiska etablissemanget som de senaste åren solkat ner sin trovärdighet med en rad skandaler.

Vi qallunaat som står vid sidan av och tittar på har bara en innerlig önskan att Grönland är inne på rätt väg och att självstyret blir starten för en ljus och bärkraftig framtid.

Sylvia Hild

Iluliaq

En tidning från Föreningen Sverige-Grönland. www.sverige Gronland.com

Redaktionen består av:

Ordförande Sylvia Hild, Helgagatan 36, uppg 6, 118 58 Stockholm

Telefon: 08-640 06 14, e-post: sylvia.hild@comhem.se

Sekreterare: Joel Åsblom, tel: 08-740 68 78, e-post: asblom@rocketmail.com

Föreningens kassör är Mats Gullberg, tel: 08-660 91 79, e-post: matsgullberg2003@yahoo.se

Svenerik såg sin första isbjörn

I juni hade jag förmånen att medfölja isbrytaren Oden på en kort expedition i Norra Ishavet.

Vi startade i Longyearbyen och färdades längs Svalbards kust norrut mot Nordpolen.

Man skulle bland annat testa nya delar i Odens världsunika multibeamekolod samt testköra nyrenoverade propellerblad i riktigt kraftig is innan isbrytaren hyrdes av Statoil för att göra bottenmätningar utanför östra Grönland.

Vi hade turen att få se ett flertal isbjör-

nar när vi kom in i isen. Isbjörnarna såg friska och välmående ut. Det var första gången jag såg isbjörnar live trots mina många vistelser på Grönland.

Upplevelserna har efter hemkomsten bland annat resulterat i ett antal isbjörns-etsningar däribland en etsning som jag kallat 79N59Ö. Det står för 79 grader nord, 59 grader öst, men det går ju inte att skriva med datorn.

Svenerik Jakobsson

Vindar från Arktis

Magnus Elander som är medlem i Föreningen Sverige-Grönland har tillsammans med Staffan Widstrands gett ut en ny fotobok kallad Vindar från Arktis.

Boken har uppmärksammats runt om i världen, inte minst på Grönland där tidningen Sermitsiaq tillägnat den en helsida. I Sverige har Världsnaturfonden utsett boken till Årets Pandabok 2009 eftersom boken kan bidra till att belysa den svåra situationen för artiska djur, inte minst isbjörnen.

Juryns motivering lyder: "Vindar från Arktis tar upp ett ämne som är mer aktuellt än någonsin: livet allra längst i norr på vår jord. Från att ha varit en för allmänheten ganska okänd, frusen kontinent, har Arktis blivit en stark och framträdande symbol för klimatförändringen på jorden.

Tillsammans med fotografierna/för-

fattarna tas läsaren med på en resa genom denna kontinents fascinerande och mångfacetterade värld. Med många starka bilder och initierade texter om is, snö och karismatiska djur är detta ett gripande samtidsdokument som visar varför Arktis är en angelägenhet för oss alla."

Staffan Widstrand och Magnus Elander började resa till Arktis för mer än 30

år sedan och i den nya boken finns många av de bilder som ett 50-tal expeditioner resulterat i.

Vindar från Arktis har getts ut av bokförlaget Prisma och kostar cirka 200 kronor. För research och fakta svarar de danska polarforskarna Poul-Erik Philbert och Henning Thing.

Magnus Elander plätad av kollegan Staffan Widstrand.

Magnus Elander

Magnus Elander, född 1946, är fotograf, författare och forskare med särskilt intresse för djur, natur och vetenskap.

Har deltagit i mer än 40 expeditioner och resor till Arktis under mer än 30 års tid. Hans bilder har publicerats i National Geographic Magazine och en lång rad andra internationella och svenska tidskrifter. Prisvinnare i BBC Wildlife Photographer of the Year. Har skrivit och varit medförfattare till åtta böcker om Arktis, ekoturism och stora rovdjur, som utgivits på flera olika språk. Är en av grundarna bakom Rovdjurscentret De 5 Stora och medlem i International League of Conservation Photographers.

Staffan Widstrand

Staffan Widstrand är en av Sveriges mest publicerade fotografer och mångfaldig prisvinnare i flera av de största internationella naturfototävlingarna.

Han utsågs till årets naturfotograf i Sverige 2001. Han är en av grundarna till, och den förste svenske medlemmen i ILCP (International League of Conservation Photographers). Han är även en av grundarna till Svenska Ekoturismföreningen, Rovdjurscentret De 5 Stora och det europeiska bildinitiativet Wild Wonders of Europe. Han har tjugofem års erfarenhet av att leda och arrangera internationella naturresor.

Klimatväxlingar med våldsamma förlopp

Genom att jämföra stoft, syre och väte i iskärnornas årslager har forskarna nu kunnat se hur klimatförändringar utvecklats år för år.

Istiden slutade för 11 700 år sedan, därom är alla överens. Men dessförinnan hade norra halvklotet några kraftiga klimatväxlingar med två varma perioder som bröts av en köldperiod.

En analys av grönländska iskärnor visar att den första uppvärmningsperioden startade redan tre tusen år tidigare då temperaturen på Grönland steg med tio grader. Då drog de första stenåldersmänniskorna sig norrut mot Skandinavien, uppger tidningen Polarfronten. För 12 900 år sedan kom kylan tillbaka med en fimbulvinter som varade fram till den uppvärmning som satte den slutliga punkten för istiden.

Trestegsraket

Nordgrip-borringen (North Greenland Icecore Project) som genomfördes i början på 2000-talet kan nu ge exakta data om forntidens klimat.

Analyserna visar att klimatväxlingarna hade ett våldsamt förlopp. Forskarna ser övergången från istid till mellanistid som en trestegsraket. På bara ett par år steg temperaturen på inlandsisen med upp till fyra grader. En förklaring skulle vara att det atmosfäriska cirkulationsmönstret i Nordatlanten abrupt förändrats. Vilket i sin tur var följden av långtgående förändringar i tropikerna.

Ett drastiskt minskat stoftinnehåll i borkärnan är det första steget i trestegsraket och skvallrar om att det kommit

Genom att borra djupt ner i den grönländska inlandsisen kan man få information om förhållanden för tusentals år sedan. Foto: Henning Thing/Polarfronten.

större nederbördsmängder i Asien. Så i stället för att stoftet skulle föras med vinden till inlandsisen har det sköljts undan på vägen. Forskarna är därför inne på att förändringarna brett ut sig globalt och slutligen nått Nordatlanten där hela klimatsystemet satts ur spel.

Viktigt för morgondagen

Forskarnas mål är alltså att spåra vilka mekanismer som ligger bakom hastiga klimatförändringar för att kunna förstå framtidens klimat.

Några av de mekanismer som var aktiva när istiden upphörde kan vara viktiga att förstå i morgon. Och enligt de analyser som gjorts hittills är det inte Grönland som bestämmer klimatets utveckling men Grönland reagerar våldsamt på förändringar som startar någon helt annanstans på jorden.

Sylvia Hild

Stor majoritet för grönländskt självstyre

Hela 75,5 procent av den grönländska befolkningen röstade i november ja till självstyre. Det kan innebära ett första steg mot full självständighet från Danmark.

Av de totalt 39 285 som hade rösträtt valde 72 procent att bege sig till valurnorna, något som är en hög andel i grönländska val.

Tre fjärdedelar av befolkningen röstade för att Grönland ska byta det så kallade hjemmestyret mot självstyre. I denna process handlar det alltså inte om full självständighet från Danmark utan bara om ökat inflytande på en rad områden.

- Nu inleder vi en process mot etablering av en självständig nation i Grönland, gärna i nära samarbete med Danmark men på egna ben även utrikespolitiskt, säger veteranpolitikern Lars-Emil Johansen till Grönlands radio, KNR.

Nästa steg i processen är att Selvstyreløven ska godkännas både i det grönländska Landstinget och i danska Folketinget. Därefter förväntas lagen träda i kraft 21 juni nästa år, 30 år efter att hjemmestyret infördes.

Ingen tillit till politikerna

Institut for Administration på det grönländska universitetet Ilisimatusarfik har nyligen slutfört en undersökning som visar att 70 procent av den grönländska befolkningen anser att landets politiker bara tänker på att skaffa sig själva fördelar och därmed inte är trovärdiga.

Den här bristande tilliten har hämtat näring i de senaste årens många skandaler inom det politiska etablissemanget.

Undersökningen visar också att miss-

Statsminister Anders Fogh Rasmussen gratulerar Grönlands regeringschef Hans Enoksen.

Men steget från självstyre till självständighet är inte självklart önskvärt eller ens möjligt, anser grönländaren Finn Lyngge, tidigare medlem av Europaparlamentet och konsult på Utrikesdepartementet.

- Grönland kan aldrig bli en självständig stat. Befolkningsunderlaget är på tok för litet för det. Vi skulle inte ens ha råd till att införskaffa inspektionsskepp och flyg som kan övervaka våra gränser. Än mindre befolka ambassader runt om i världen.

Joel Åsblom

tron går igen när det gäller självstyre.

90 procent av de tillfrågade anser att politikerna ska koncentrera sig på att få redan befintliga områden i Hjemmestyret att fungera i stället för att ta in nya områden.

Ett exempel är sjukvårdssektorn där 40 procent anser att det skulle fungera bättre under dansk administration. Trots detta bekräftar undersökningen att de flesta trots allt vill ha självstyre.

Systerföreningen Uppik 10 år

I Finland var det högtidsdag för grönländsvänner när Uppik – vänskapsföreningen Finland-Grönland firade sitt 10-årsjubileum på Danmarks ambassad i Helsingfors den 27 oktober.

Jubilaren hyllades med grönländska sånger av kammarkören Idun. Skådespelaren Carl Gustaf Wentzel framförde ett gäng anekdoter från Grönland, inspirerade av hans grönländsbesök med teater Taimine i april i år.

Diplomet Heders-Uppik delades ut till tre personer som på olika sätt bidragit till vitaliseringen av intresset för grönländsk kultur i Finland. Först ut var Pentti Kronqvist, den drivande kraften bakom tillkommelsen av det arktiska museet Nanaq och en uppskattad föredragshållare och kunskapskälla.

Utvecklar samarbetet

Agnete Sippel, som ansvarat för Uppiks verksamhet sedan grundandet och som idag också är Finlands representant i NAPA (Nordens Institut i Grönland).

Agnete Sippel har sett som sin främsta uppgift att utveckla samarbetet mellan de västnordiska vänskapsföreningarna, ett samarbete som involverar även Föreningen Sverige-Grönland.

Professor och grafiker Erik Bruun, även han är mottagare av Heders-Uppik bl a som uppskattning för sin utformning av Uppiks logo. Uppik är det grönländska namnet för fjälluggla och samtidigt landets nationalfågel.

Uppik startade alltså sin verksamhet 1998 och har genom åren haft en diger lista av olika kulturella aktiviteter och t o m stått för utgivningen av en diktbok, Menneskenes land av Timo Malmi, på grönländska, danska och finska.

Uppiks logga är ritad av professor Erik Bruun

Agnete Sippel. Foto: Aira-Liisa Roiha.

Föreningen har idag 122 medlemmar varav några av de mer namnkunniga är den grönländske konstnären Kristian Olsen aaju och den internationellt kända fotografen Tiina Itkonen som med hjälp av kameran närmar sig Grönlands själ i både landskap och människa.

Sylvia Hild

Arktiska museet Nanoq 20 år

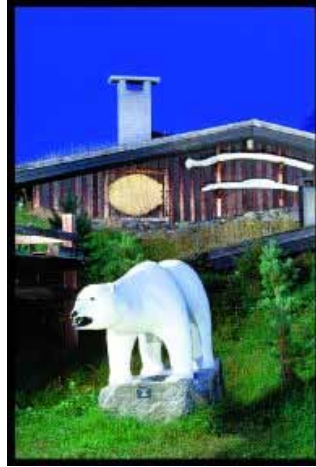
Det jubileras mycket i Finland i höst. Det arktiska museet Nanoq har fyllt 20 år.

Bakom detta imponerande arktiska kunskapscenter står eldsjälens Pentti Kronqvist.

Han lyckades 1988 samla ihop ett gäng på 20 personer som med förenade krafter och sponsoringar uppförde de museibyggnad utanför Kristinestad. Ambitionen var att byggnaden så långt det gick skulle likna ett torvhus från norra Grönland.

Pentti Kronqvist har samlat föremål från sina många färder i Arktis och det är dessa jaktredskap, kläder och andra kulturella föremål som utgör grunden i museets samlingar. Dit hör också en stor samling konst av kända konstnärer som målat i Arktis. Bland annat 111 verk som målats i området kring Nordpolen.

Museet är det enda specialmuseum i Europa som visar upp forskning i Nord-

och Sydpolen och även fokuserar på kulturerna i dessa områden. Till museet hör ett stort bibliotek.

Varje sommarkvartal har museet en specialutställning. I år har temat varit Fångstmän i Arktis.

Sylvia Hild

Ny skiva med nationalpoeten Rasmus

Rasmus Lyberth, Grönlands främste sångare och poet är på gång med en ny skiva. Här väver han in både Hans Egede och mer ogudaktiga trumsångare.

Den nya skivan är efterföljaren till Asanaqigavit, en av Rasmus Lyberths mest framgångsrika skivor under senare år.

Som vanligt har han lyckats samla en rad professionella musiker att medverka på den nya skivan som han kommer att turnera med både i Grönland och resten av Norden.

När det gäller texterna kan den nya skivan uppfattas som ett stilbrott.

– Låten Ajajaa handlar om hur vår navelsträng klipptes av i samband med att missionären Hans Egede förbjöd trum-

Rasmus Lyberth och Joel Åsblom vid Rasmus konsert i Stockholm 2005. Foto: Sylvia Hild.

dansen, säger Rasmus Lyberth i en intervju med Grönlands dominerande tidning Sermitsiaq.

Joel Åsblom

Osäker framtid för Thule Air Base?

USA:s blivande president Barack Obama vill helst skrota landets omtalade missilsköld då den blir för dyr och teknologin ännu inte fungerar.

Det är dock ännu för tidigt att ge besked om vilka konsekvenser detta skulle få för Thule-basen. Från amerikanskt diplomatiskt håll understryker man att Grönland tryggt kan förlita sig på ett fortsatt nära samarbete också med den nya administrationen.

Grönland ökar koldioxidutsläppet

Grönland klarar inte att leva upp till Kyotoavtalet.

Avtalet innebär för Grönlands del att koldioxidutsläppet måste minska med 8 procent under åren 2008-2012 vilket i konkreta tal innebär en minskning med 100 000 ton årligen. De planerade vattenkraftverken kan bara till en mindre del kompensera utsläppen. Grönland måste därför köpa extra kvoter för upp till 20 miljoner danska kronor om året.

Situationen förvärras ytterligare av att den planerade aluminiumsproduktionen kommer att öka koldioxid-utsläppet med 75 procent och aktiviteterna i Molybdengruvan på Östkusten fördubblar utsläppet.

Grönland har ännu så länge ingen kli-

matstrategi för att få ned utsläppsnivån men arbetet med denna har just kommit igång på ett nyinrättat klimat- och energikontor. Hjemmestyret har också bett Danmark om hjälp.

Dna-spår försvinner

Allt eftersom det blir varmare försvinner oersättliga spår från förhistorisk tid. Det gäller nu att hasta med insamlingen av dna-material.

När permafrosten och isen smälter kommer också växtdelar och benrester och mumier av utdöda djur att försvinna. Men det är inte bara ben som rymmer arvsmassa från forntiden. Vanlig jord från permafrostens fryslager innehåller så stora mängder dna-material att de kan ge en bild av hela forntidens ekosystem.

Permafrosten täcker en fjärdedel av jordens landyta. På norra halvklotet är permafrosten upp till ett par miljoner år gammal. Vid iskärneborringar på Grönland har man hittat världens äldsta dna som legat gömt under 2 km tjock is. Dna som påvisar att Grönland för knappt en halv miljon år sedan var täckt av skog och hade ett sydsvenskt klimat.

Forskare har nu på bara några månader kartlagt 4,1 miljarder dna-baser från ett 20 000 år gammalt mammuthår i Sibirien. Mammutarna bredde ut sig över hela det norra halvklotet men försvann plötsligt liksom en tredjedel av istidens stora däggdjur. En möjlig orsak kan vara klimatförändringar.

Den lilla ön Qajaa i Isfjorden vid Ilulisat är den sista djupfrysta guldgruvan på Grönland. Här ska en grönländsk/dansk forskargrupp i augusti nästa år inleda undersökningar av kökkenmöddingar. Qajaa är den sista Saqqaq-boplatsen som är bevarad i permafrost.

Potatisen trivs på Grönland

Det går förvånansvärt bra att odla grönsaker på södra Grönland.

Potatis- och grönsaksodling har goda utsikter på Sydgrönland. Varmare väder men framför allt frånvaron av skadeinsekter och svampangrepp har gjort odlingarna till en viktig inkomstkälla för färbönderna.

Även om det är förhållandevis kallt i Nordnorge och Alaska så har man där liksom i Danmark och Sverige stora problem med svampangrepp på potatisen.

Vad är det då som gör Grönland så potatisvänligt? I tidningen Polarfronten kan man läsa att forskarna har gjort en överraskande upptäckt. Det handlar inte så mycket om klimatet utan om att jorden visar sig innehålla många fler goda bakterier och svampar än på andra håll.

Man har tagit jord till ett laboratorium och sett hur en vanligt förekommande bakterie utsöndrar blåsyra vilken har en hämmande effekt på skadesvamparna.

Här öppnar sig alltså möjligheter för Grönland att exportera grönländska bakterier till Danmarks potatisbönder.

Hjemmestyret är helt inne på att lantbruksproduktionen ska utvecklas så att Grönland till större del blir självförsörjande. Och utvecklingspotential finns. Det finns gott om plats för nya odlare och det behövs inte mer än 30 hektar till för att täcka hälften av Grönlands förbrukning.

Idag finns det fem färbönder som producerar upp till 90 ton potatis om året. Det är helt avgörande för deras ekonomi att de kan lägga odlingen som tillskott till fårskötelsen. För den grönländska befolkningen har det en stor psykologisk betydelse att få tillgång till färsk och obesprutad potatis av hög kvalitet. Det lär inte bli några problem med avsättningen.

Sylvia Hild

Arktis i fokus på möte i Monaco

Tove Søvn Dahl Pedersen och Dorthe Dahl-Jensen ingick i den grönländska delegationen.

Politiker, tjänstemän och forskare från EU diskuterar nu möjligheten att etablera europeiska observationsposter i det arktiska området.

En internationell konferens om miljötjänsterna i Arktis, initierat av det franska EU-ordförandeskapet, hölls nyligen i Monaco.

Mötet samlade omkring 230 deltagare från 30 länder, däribland Grönland, Norge och Sverige. Den svenska delegationen bestod bland annat av ambassadör Helena Ödmark och fp-riksdagsledamot Anita Brodén. Vid ett rundabordssamtal kom Brodén att framföra den svenska regeringens syn på dessa frågor, både vad gäller behov av gemensam forskning och övervakning, befolkningens situa-

tion i dessa områden samt den svenska regeringens ambition att arbeta vidare med dessa frågor under det svenska EU-ordförandeskapet.

– Arktis blir en termometer för förhandlingarna under FN:s klimatkonferens i Köpenhamn nästa år, sa den franska miljöministern, Jean-Louis Borloo, som besökte Ilulissat förra året.

Från Grönland deltog Tove Søvn Dahl Pedersen från Hjemmestyrets Repræsentation i Köpenhamn, Nauja Bianco från Grönlands Repræsentation i Bryssel samt professor Dorthe Dahl-Jensen från Niels Bohr Institutet på Köpenhamns Universitet.

Damien Degorges

Kulturen Grönlands

sanna guld

Det var budskapet vid en konferens där företrädare för kultur- och näringslivet samlats för att diskutera utvecklingen av en upplevelsebaserad ekonomi för Grönland.

Kulturen har framlevt knappa dagar på Grönland. Nu menade deltagarna att tiden är inne att omsätta kreativa talanger och idéer till projekt som kan skapa ekonomiska fördelar. Ska Grönland bli en gruvnation så låt åtminstone gruvbolagen betala för en utveckling av den grönländska kulturen.

Som ett första steg vill man etablera ett växt- och innovationshus i Nuuk där man kan samlas och brainstorma.

Mikisoq blir filmhjärte

Grönlands svar på Tintin heter Mikisoq.

Den föräldralöse pojken Mikisoq är skapad som en tredimensionell animationsfigur och hans hjältedåd ska nu bli en biografilm och en tv-serie. Produktionen startar 2009. Man ska använda den senaste 3d-tekniken, stereoscopic, som kräver särskilda glasögon med chip i.

Ambitionen är att intressera folk att

väcka tittarnas nyfikenhet på grönländsk kultur med dess många myter och sägner. Filmens skapare hoppas också att denna produktion ska bli starten för en grönländsk produktionsmiljö för alla typer av IT-baserade kommunikationsformer. De menar att Grönland är perfekt för webbaserad export inom film och spel.

Ung grönländare tävlar om litteraturpris

Den grönländska författarföreningen

har inställt den 30-årige Mågs-sánguaq Qujaukitsoqs diktsamling Sisamanik Teqqulik (Den med fyra hörn) till Nordiska Rådets litteraturpris. Mågs-

sánguaq, som är lärare från Qaanaaq, började skriva dikter redan i ungdomen och han säger att skrivandet ger honom stor glädje. Han älskar att läsa sina dikter för andra och uppleva deras omedelbara reaktion på hans "ordlekar". En diktare med en enastående förmåga att forma orden och framkalla en stämning så att läsarna förstår hans budskap, lyder ordet om honom.

Han skriver både på inughuit, västgrönländska, danska och engelska, alltefter vad han känner för. Översätter gör han inte. På hemsidan digte.dk har Mågs-sánguaq Qujaukitsoq lagt ut 60 dikter.

Tolv verk av nordiska författare har inställts till litteraturpriset. Pristagaren av litteraturpriset 2009 utses vid Bedömningskommitténs möte i Köpenhamn den 3 april 2009.

Grönland kan börja bryta uran

Kvanefjeldet i Narsaq tros innehålla 100 000 ton uran. Foto: Geus.

Det har rått förbud mot uranbrytning på Grönland sedan 1988 men nu har det grönländska parlamentet, Landstinget fattat ett principbeslut om en kursändring.

I slutet på november enades en majoritet av medlemmarna i Landstinget att uran ska få brytas som en biprodukt i samband med annan mineralbrytning.

Frågan har aktualiserats sedan det australiska bolaget Greenland Minerals and Energy inlett utvinning av andra sällsynta mineraler vid Kvanefjeldet fem kilometer från Narsaq i södra Grönland.

– Sydgrönland är en stor uranprovins och var vi än gräver får vi uran i skoporna, säger Hans Kristian Schönwandt, ordförande för Greenland Minerals and Energy till tidningen Sermitsiaq.

Det innebär att ett fortsatt förbud skulle äventyra all prospektering efter naturtillgångar eftersom gruvbolagen ständigt stöter på uran, anser Greenland Minerals.

Uran i mängd

Enligt de kalkyler som bolaget lagt fram ska man enbart på Kvanefjeldet kunna utvinna 100 000 ton ren uran-oxid.

Uran förekommer i de flesta magmatiska bergarter; medelhalten i till exempel graniter är 4,8 gram per ton. Höga halter finns också i rörelsezoner i berggrunden, t.ex. i Pleutajokk i närheten av Arjeplog.

I Sverige förbrukas årligen uranbränsle motsvarande 1 600 ton naturligt uran för de tolv reaktorernas drift.

Förbudet mot uranbrytning i Grönland har gällt sedan 1988 och är en följd av att Danmark sade nej till kärnkraft.

Både i Danmark och på

Grönland finns det en stark skepsis mot planerna på uranbrytning. Aqqaluk Lyngé, ordföranden i Grönlands avdelning i Inuiternas samarbetsorganisation ICC, vill ha en oberoende utredning av mineralutvinningen.

Även ordförande för det dansk-grönländska rådet för mineralutvinning, dansken Kim Andersen, är kritisk.

– I förhållande till vår övergripande politik på atomområdet och ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv bör vi ha en kritisk inställning. Det gäller dessutom en arktisk miljö, där miljöpåverkan är en mycket ömtålig problemställning, säger Kim Andersen till tidningen Information.

Joel Åsblom

Uran naamik på nätet

Grönland ska vara världens grönaste land.

Det drömmer den 32-årige Alex Andersen om och i hans dröm passar inte uranbrytning in. Nu har han startat en debattgrupp Grønlændere imod Alcoa og Uran-udvinding på det internetbaserade nätverket Facebook. Hittills är det 20 personer som anslutit sig. Eftersom man inte kan vara anonym på Facebook kan det avskräcka många att yttra sin uppriktiga mening, tror han.

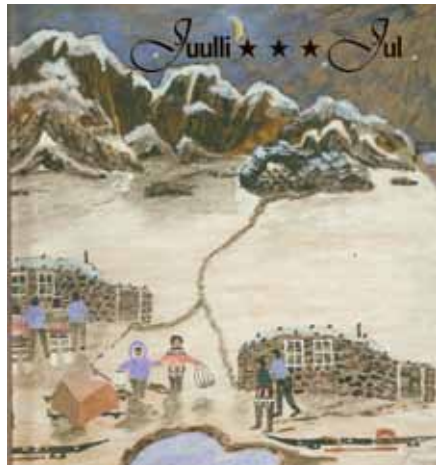

Andra gröna frågor som Alex Andersen vill sätta fokus på är att tänka miljömässigt vid val av bilar. Stora amerikanska bilar på Grönlands korta vägsträckor har han ingen förståelse för. Han saknar också en poli-

tik för förnyelsebara energikällor som till exempel vindkraft och solceller och är kritisk till att Grönland importerar nästan allt.

Grönland är som ett ruttet ägg, säger han i tidningen Sermitsiaq. Utanpå är det vitt och vackert, på insidan har det börjat ruttna. Vi har flotta bilar, stora hus och dyra båtar. Men en stor del av befolkningen kämpar med sitt självvärde och dess följsjukdomar.

Han pekar på farorna med en framtida situation om Grönland ger tillåtelse till oljeutvinning och andra råvaruaktiviteter. Grönland kan riskera att få en stor procentandel främmande arbetskraft. Det är viktigare att vi känner oss själva först och inte främst mäter levnadsstandard i pengar.

Jul på Grönland

I en ny julbok kallad Juulli/Jul får man möjlighet att uppleva julen och livet på Grönland för 100 år sedan genom den grönländska konstnären Johan Markussons texter och bilder. Han levde 1906-1994.

– Det är en mycket trevlig och lättläst grönländsk-dansk bok, säger konstnären Svenerik Jakobsson som på 90-talet arrangerade ett antal utställningar med Johan Markussons bilder runt om i Sverige.

Boken har getts ut av förlaget Vintervår och Kirsten Larsen Egede som kände Johan Markusson och äger en stor samling av hans bilder. Priset hos atuagkat.com är 20 euro.

Johan
Markusson

Sista sidan...

Grönlandsfilm på dvd

Ved de frosne floder finns nu att köpa på dvd.

I september hade Föreningen Sverige Grönland besök av den grönländske filmaren Isak Kleist som visade sin nya film Ved de Frosne Floder på ett föreningsmöte (se Iluliaq nr 3).

Filmen som är mycket sevärd finns nu att köpa på dvd för 200 kr plus porto för den som missade vår visning eller som kanske själv vill ordna en visning lokalt i landet.

Beställning görs till sylvia.hild@comhem.se.

Familjeliv i Qaqortoq

Måndagen den 19 januari får du chansen att träffa svenska Susanne Tupy från Qaqortoq.

”Det var isens fel”. Susanne från Stockholm såg inlandsisen från flygplanet och kände att hon måste till Grönland en dag. Hon kom dit, blev förälskad och stannade kvar. Nu har hon bott i Qaqortoq några år och arbetar på turistbyrån. I

somras var hon lokal guide för gruppen från Föreningen Sverige-Grönland, Föreningen Norden och Föreningen Natur och Samhälle i Norden (FNSiN). Som ingift i en grönländsk familj har hon fått inblick inte bara i det nutida vardagslivet utan även i livet fyra till fem generationer tillbaka. Platser, händelser och värderingar. Hon har mycket att berätta.

Lokal: Baltzar, Baltzar von Platens gata 11, Stockholm. Tid: 18:30.

Det är inte nödvändigt med föranmälan men har du frågor kan du vända dig till Anders Schaerström 08-758 30 03 eller anders.schaerstrom@telia.com

Mötet är ett samarrangemang mellan FNSiN och Föreningen Sverige-Grönland.

Skicka in din e-postadress

Ibland får styrelsen sen information om aktiviteter, föredrag och utställningar som kan intressera föreningens medlemmar.

Då kan vi informera om detta via e-post. Du som vill ha sådan information och kanske även vårt nyhetsbrev kan skicka din e-postadress till föreningens sekreterare, Joel Åsblom, asblom@rocketmail.com.

Föreningen på webben

På vår hemsida sverigegrönland.com samt på Facebook (sök Föreningen Sverige-Grönland) kan du läsa vad som händer i föreningen.

Ibland hinner vi inte ut med programnyheter i Iluliaq utan då måste du aktivt bevaka hemsidan.